

Handläggare
Theresa Olsson
Telefon: 08-508 362 21

Till
Äldrenämnden
21 maj 2024

Svenskspråkiga demens- och somatiskäldreboenden

Svar på remiss från kommunstyrelsen angående motion från Ann-Christine Carlberg (SD), KS 2023/945.

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om svenskspråkiga demens- och somatiskäldreboenden och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om svenskspråkiga demens- och somatiskäldreboenden av Ann-Christine Carlberg (SD). I motionen föreslås att kommunfullmäktige ges i uppdrag att inrätta somatiska- och demensboenden med svenska språket och kulturen som profilinriktning. Äldreförvaltningen ser att såväl kulturella aspekter som språkkunskaper är viktiga i omvårdnaden av äldre men ser inte behov av att inrätta äldreboenden med svenskt språk och kultur som inriktning.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om svenskspråkiga demens- och somatiskäldreboenden av Ann-Christine Carlberg (SD) för yttrande senast den 31 maj 2024. Ärendet har även remitterats till stadsledningskontoret, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Ärendet

I en motion av Ann-Christine Carlberg (SD) föreslås att kommunfullmäktige ges i uppdrag att inrätta somatiska- och demensboenden med svenska språket och kulturen som profilinriktning. I motionen framförs att det idag finns möjlighet för äldre att välja äldreboende med särskild språk- och kulturprofil som exempelvis boenden med spansk eller arabisk profil. I motionen framförs att äldre borde kunna välja äldreboende där vårdpersonalen talar svenska och som i övrigt följer landets traditioner och kultur.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Det gemensamma, för Socialnämnden, Äldrenämnden och Överförmyndarnämnden, rådet för funktionshindersfrågor har behandlat ärendet vid sammanträde den 16 maj 2024. Kommunstyrelsens pensionärsråd, KPR, har behandlat ärendet den 14 maj 2024. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i äldreförvaltningens förvaltningsgrupp den 15 maj 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldre är en heterogen grupp med olika bakgrund, erfarenheter och livssituationer. Det är därför viktigt att man inom äldreomsorgen tar hänsyn till den enskildes individuella behov och önskemål.

Att beakta kulturella aspekter är en viktig del i omvårdnaden av äldre och ingår därför i flera av de krav som ställs på utförare inom vård- och omsorgsboende, både i uppdragsbeskrivning till kommunal utförare och i avtal enligt Lag om valfrihetssystem (LOV) med privat utförare. I kraven anges bland annat att hänsyn till kultur ska tas i omvårdnaden av den äldre, vid mat och måltider, aktiviteter, för en meningsfull tillvaro och vid vård i livets slutskede. Vård- och omsorgsboenden i staden erbjuder återkommande aktiviteter samt mat och måltider som speglar svensk kultur.

Det är viktigt att de äldre som bor på vård- och omsorgsboende kan förstå och kommunicera med personalen som utför omvårdnaden. I stadens uppdragsbeskrivningar respektive avtal med utförare inom vård- och omsorgsboende anges därför krav om språkkunskaper hos personalen. I uppdragsbeskrivningen för kommunal utförare anges att personalen ska behärska svenska i tal och skrift motsvarande svenska 1 eller svenska som andraspråk 1, 100 gymnasiepoäng. I avtal med privat utförare anges att all personal ska behärska det svenska språket i tal och skrift. Det innebär kunskaper i svenska motsvarande lägst årskurs nio eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå.

Det finns utmaningar inom äldreomsorgen där såväl de äldre som personal inom äldreomsorgen kan ha annat modersmål än svenska. Det finns behov av att stärka språkkunskaperna i svenska och det görs därför flera satsningar. Bland annat genom att språklärare från den kommunala vuxenutbildningen bedriver språkstödande arbete på arbetsplatserna i äldreomsorgen. Sedan år 2021 har staden varje år genomfört 30 olika grupper med cirka 15 deltagare i varje grupp. Grupperna träffas en gång i veckan i 15 veckor och arbetar med att utveckla deltagarnas förmåga att kommunicera och dokumentera.

Språksatsningens syfte är att hjälpa personalen att komma igång med språkträningen, att de ska våga säga till när de inte förstår samt motivera till fortsatt utbildning för att de ska stärka sina betyg i svenska. Språksatsningen handlar också om att etablera och utveckla språkstödande arbetssätt för hela arbetsplatsen där också språkkombud utbildas och används som stöd. I språksatsningen ingår även stöd och utbildning för chefer i hur man arbetar med språkstödande arbetssätt. En annan satsning som görs är äldreomsorgslyftet. Genom äldreomsorgslyftet kan äldreomsorgens verksamheter söka medel för att ersätta personalens lön när denne studerar för att bli vårdbiträde eller undersköterska i kombination med svenska eller kurser i vårdsvenska.

Äldreförvaltningen ser inte behov av att inrätta somatiska- och demensboenden med svenska språket och kulturen som profilinriktning. Förvaltningen anser att såväl kulturella aspekter som språkkunskaper är viktiga i omvårdnaden av äldre vilket också lyfts också fram i de krav som ställs på utförare inom vård- och omsorgsboende. Förvaltningen ser att det är positivt med de satsningar som görs för att stärka språkkunskaperna hos personalen inom äldreomsorgen och anser att det är viktigt att satsningarna fortsätter.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om svenskspråkiga demens- och somatiskäldreboenden och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens bedömning är tjänsteutlåtandet inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Patric Rylander
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Jonna Hermansson
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

Motion av Ann-Christine Carlberg (SD) om svenskspråkiga demens- och somatiskäldreboenden.